

Beleidsplan Sociale Veiligheid

OBS de Brink

Versie 3.0

Februari 2018

Herziening;

Versie 2.0

Augustus 2016

Versie 1.0

November 2014

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Visie, doelen en uitgangspunten	7
3.	Schoolbreed aanbod	10
	Leefstijl	11
	Taakspel	12
4.	Leerling-volg-systeem.....	14
	ParnasSys	14
	Parnassys is het kinder-volg-programma. Hierin staan alle gegevens van iedere leerling. Naast methode toetsen en CITO uitslagen, worden ook incidenten en leerinterventies hierin beschreven. Het geeft zodoende een 360 Gr plaatje van onze leerlingen. Middels deze gebundelde informatie kan de school zien hoe gedrag, problemen, angsten of rust in de privé sfeer, het leren beïnvloed van ieder individueel kind. Dit instrument geldt als basis voor individuele interventies, als ook groepsinterventies.	
	Sprint.....	14
	Hart en ziel	14
	Vragenlijst sociaal welbevinden Leefstijl.....	14
	Tevredenheidsonderzoek	14
5.	Zorgaanbod.....	16
	Pesten.....	16
	Vertrouwenspersonen	17
	Ouder Kind Adviseur (OKA).....	17
	Training “ Het Huis”	19
	Incidenteel aanbod	19
	Individueel arrangement.....	19
7	Tot slot.....	21
8	Beleidsvoornemens 2016-2017.....	22
	Bijlagen	23

Bijlage 1	Pestprotocol	24
	Protocol Grensoverschrijdend Gedrag van Kinderen	32
Bijlage 3	Schorsing en verwijdering	35
	Schorsing en verwijdering (overgenomen uit schoolgids)	35
Bijlage 4	Schoolregels	37
Bijlage 5	Enquête welbevinden leerlingen juni 2017(vragenlijst Leefstijl)	39
	Borging taakspel Planning taakspel 2016/2017 gecertificeerde leerkrachten	43

1. Inleiding

Dit is een integraal beleidsplan voor sociale veiligheid op OBS de Brink. Integraal wil zeggen dat het zich richt op alle vormen van mogelijke onveiligheid, die binnen of in de directe omgeving van de school kunnen voorkomen. De preventie hiervan heeft met name onze aandacht en heeft hierom het grootste aandeel binnen het bestaande beleid.

We maken ons hard voor een leef- en leerklimaat waarin onze leerlingen en het volledige team en ouders zich veilig voelen en waarin zij zich positief kunnen verbinden met de school. Deze positieve sociale verbinding vormt een belangrijke voorwaarde voor een zo optimaal mogelijk werkklimaat voor ons team en leerklimaat voor onze leerlingen.

In het voorliggende veiligheidsplan beschrijft de school haar beleid op het terrein van:

- ✓ Zien en gezien worden
- ✓ School als veilige omgeving
- ✓ Onderlinge communicatie
- ✓ Respect

- ✓ Samenwerken

Maar ook hoe we omgaan met:

- ✓ agressie,
- ✓ geweld,
- ✓ seksuele intimidatie,
- ✓ discriminatie, pesten,
- ✓ vandalisme en
- ✓ diefstel.

Sociale veiligheid, het pedagogisch klimaat, is een belangrijk aspect van het functioneren op school. Alleen in een veilige omgeving durven we te leren, ook van onze fouten en te experimenteren met nieuwe kennis en vaardigheden. Dit geldt niet alleen voor de leerlingen maar ook voor ons team, ook zij leren nog iedere dag waarin het geven van feedback aan elkaar en het reflecteren op eigen werk een zeer belangrijke rol speelt. Wij geloven dat dit uitsluitend mogelijk is wanneer je wordt geaccepteerd voor wie je bent en je niet constant achter je rug hoeft te kijken.

Op deze school en in Amsterdam Zuid Oost in het algemeen, heeft dit onderwerp extra aandacht. Helaas constateren we dat niet alle leerlingen buiten de school in een sociaal veilige situatie verkeren of voldoende "gereedschap" van huis mee krijgen hier zelf een positieve invloed op uit te oefenen. De lokale overheid onderschrijft dit gegeven en ondersteunt de scholen in de omgeving door met hen in een breder verband samen te werken maar ook door diverse scholen financieel te ondersteunen voor de extra taken die zij dient op te pakken.

Onderdeel van het totale schoolbeleid; Planmatige aanpak.

Ons veiligheidsbeleid betreft geen losstaande aanpak, maar is een integraal onderdeel van ons totale schoolbeleid.

Volgens artikel 12 van de Arbeidsomstandighedenwet werken werkgevers en werknemers bij de uitvoering van het beleid samen. Ons bestuur, de schoolleiding en het team zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van ons beleid met betrekking tot sociale veiligheid. Het bestuur zorgt in de eerste plaats voor het opzetten van algemeen beleid voor de hele organisatie en voor een adequate overlegstructuur. De schoolleiding en het personeel zorgen voor de uitvoering van het beleid. Het monitoren van de sociale veiligheid maakt deel uit van het kwaliteitsbeleid van de school.

2. Visie, doelen en uitgangspunten

“Missie van de school

De school moet voor kinderen een veilige en vertrouwde plek zijn. Alleen dan zullen zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het is belangrijk dat kinderen niet alleen zelfstandig kunnen werken en spelen, maar ook leren om dat sámen met anderen te doen. Dat wordt later in de maatschappij en op de arbeidsmarkt immers ook van hen gevraagd.

Op de Brink krijgen kinderen optimale kansen hun eigen talenten te ontwikkelen en zo hun dromen te verwezenlijken. Naast gedegen onderwijs in taal en rekenen en een Plusklas, biedt de Brink vanaf groep 1 extra lessen Engels, muziek, techniek, sport, kunst en cultuur voor alle groepen. Ouders worden actief betrokken bij ons onderwijs.

Visie van de school

De school wil de voorwaarden scheppen waaronder kinderen hun eigen talenten ontdekken en ontwikkelen. Met deze talenten en vaardigheden zijn zij goed voorbereid op het voortgezet onderwijs, kunnen zij goed functioneren in de maatschappij en een positieve bijdrage leveren aan de samenleving.

De leerlingenpopulatie en de wereld waarin kinderen opgroeien verandert sterk. De school wil daar in de komende jaren op inspelen door veel aandacht te besteden aan thema's als (wereld)burgerschap, duurzaamheid, internationalisering, talentontwikkeling, eigenaarschap, hogere denkvaardigheden en 21st Century skills; met als doel toe te werken naar een nieuwe manier van onderwijzen en leren (schoolgids 2017-2018)”.

De missie van de school, zoals te lezen in de schoolgids, spreekt zich duidelijk uit over een:

- ✓ De school als veilige plek
- ✓ De school als vertrouwde plek
- ✓ Samenwerken
- ✓ Samen spelen
- ✓ Ontwikkelen van eigen talent
- ✓ Ouders betrokken bij het onderwijs

Met andere woorden staan de diverse aandachtspunten binnen het sociale veiligheidsplan centraal in de visie en missie van de school. Dit betekent voor een ieder die aanwezig is op de Brink: leerlingen, team en directie maar ook voor de ouders en verzorgers, de onderstaande uitgangspunten heel belangrijk zijn:

- a) We gaan **respectvol** met elkaar om
- b) We zijn **verantwoordelijk** voor ons eigen gedrag maar ook voor elkaar en het gebouw
- c) We zijn **zelfstandig**, dus we weten wat er van ons wordt verwacht
- d) We weten dat iedereen anders is we weten **omgaan te met gaan met verschillen**
- e) Ieder mens heeft eigen **talenten** en we stimuleren elkaar deze te **ontwikkelen**.
- f) De school is een plaats waar we elkaar **ontmoeten en samenwerken**.

Eén van de speerpunten binnen de schoolontwikkeling van de afgelopen 2 jaar, is het vergoten van de betrokkenheid en eigen verantwoordelijkheid van onze leerlingen. Hiervoor gebruikt de school als uitgangspunt het programma Leefstijl in combinatie met Taakspel. Respect voor elkaar en ieders eigenheid is een belangrijk aspect van de sociale veiligheid. Er wordt hierom expliciet aandacht aan besteed en waarin leerkrachten een belangrijke voorbeeldrol hebben. In gesprekken met en tussen leerlingen, komt dit onderwerp regelmatig aan bod. In de methode Leefstijl daagt leerlingen uit met elkaar te praten over 'lastige onderwerpen' en een mening te formuleren. Het lesprogramma zelf leert hen achtergronden over de manier waarop we met elkaar omgaan.

De basis voor respect is het leren kennen van elkaar. Dit geldt zowel voor alle geledingen van de school. Zo is er om teamstudiedag regelmatig en item waar in eigen ervaringen en achtergronden uitgewisseld worden.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid.

Zowel op school als op het bestuursniveau is dit een belangrijk item in de ontwikkeling van de leerlingen

De methode Taakspel hanteert positieve gedragsregels waarbij een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het naleven van drie gekozen regels per keer, de basis vormt voor een succesvolle les. Als samenwerkend team kan je zoveel mogelijk punten behouden. Uiteraard is de individuele verantwoordelijkheid hierin ook erg belangrijk.

Leerlingen krijgen meer verantwoordelijkheid voor hun eigen onderwijs door het inzetten van zelfstandig werken, de leerlingenraad en de leerling-arena. Leerlingen van groep 6-8 nemen deel aan de voortgangsgesprekken met ouders. Bij het afnemen van het tevredenheidsonderzoek hebben de bovenbouwleerlingen nadrukkelijk een rol gespeeld en blijven dit ook in de toekomst doen. (Alle leerlingen worden 1 keer per jaar bevraagd op hun welbevinden).

Binnen de schoolontwikkeling en de ontwikkeling van de leerkrachten is 'eigen verantwoordelijkheid' een centraal thema. Ook in de organisatiestructuur heeft dit vorm gekregen. De voorzitters van onze ontwikkelteams vormen samen met de directie en IB de grote staf. Tijdens het groot staf overleg wordt de schoolontwikkeling aangestuurd en is de groep gezamenlijk verantwoordelijk.

In het leerkracht handelen komt steeds meer aandacht voor het bevorderen van de verantwoordelijkheid van de leerlingen voor hun eigen leren. Wij geloven in het spiegelen van gedrag, hiermee wordt bedoeld dat zoals de directie omgaat met het team, leerkrachten omgaan met de leerlingen. Eigen inbreng, feedback op de les hoort hierbij. Deze vragen geven leerlingen een eerste aanzet.

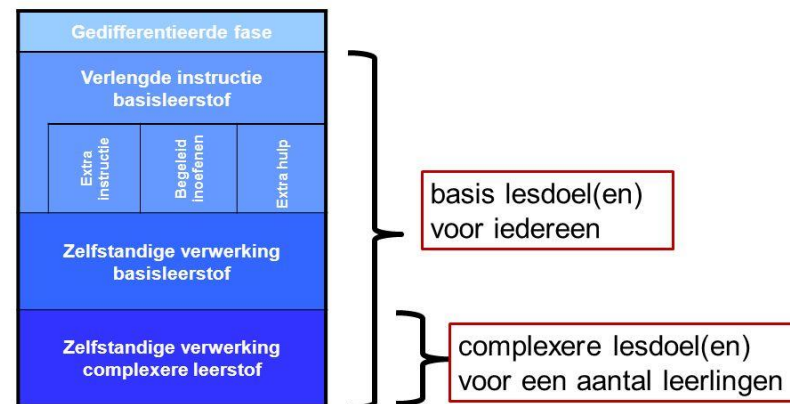
3. Schoolbreed aanbod

Samenwerking en ontmoeting.

Het ADI model

Op de Brink werken we met het ADI model.

Lesmodel ADI en lesdoelen

Dit model geeft aandacht en ruimte voor leren op eigen niveau. Het is uit respect voor ieder kind en zijn capaciteit te leren en dus aandacht voor de verschillen tussen leerlingen.

Voorts heeft de Brink zich ingezet op coöperatieve werkvormen, het maakt deel uit van het dagelijks handelen van de leerkrachten.

Projectweken en Feesten op school.

Het schooljaar 2015-2016 is afgesloten met een schoolbrede projectweek met als thema “de wereld is van ons allemaal. Centraal stond de diversiteit van onze populatie en het thema vrijheid. Een dergelijke culturele week zal jaarlijks georganiseerd worden. ‘

Het schooljaar 2016-2017 is afgesloten met het project ‘Wereld godsdiensten’. In deze twee weken hebben alle leerlingen in vier Godsdiensten les gekregen, een Hindoestaanse tempel en Moskee gezocht. Een voorganger van de Ghanese christelijke kerk met het koor is naar de school gekomen en de leerlingen hebben samen met het koor gezongen. Ook hebben een aantal leerkrachten als ‘mystery guests’ in hun traditionele kledij in de drie bouwen een gastcollege gegeven (op niveau) over een onderdeel van hun eigen geloof.

Vanaf schooljaar 2017-2018 viert de school veel feesten van de verschillende afkomsten uit onze leerling populatie. Diwahli, Keti Koti, Kerst, Pasen en het Suikerfeest. Op deze manier leren kinderen iets over elkaar cultuur en mogen ze meedoen in het vieren, een positieve introductie in elkaars cultuur.

Discussiëren kan je leren

De leerlingen ontmoeten elkaar ook tijdens het samenwerken. Voor een goede samenwerking is het belangrijk dat je goed met elkaar in gesprek kunt gaan en conflicten op een goede manier kunt oplossen of voorkomen. Dit geldt voor nu en later. Sinds twee jaar krijgen de bovenbouw leerlingen les in het goed onder woorden brengen van je mening en het respectvol omgaan met het feit dat niet iedereen dezelfde mening heeft. Op basis van een stelling gaan leerlingen met elkaar in discussie en nemen ze een standpunt in. Ze leren goed uit te leggen waarom ze een bepaalde mening hebben, de anderen moeten hier naar luisteren en inhoudelijk op te reageren. Deze lessen vanuit “ Discussiëren kun je leren” worden mogelijk gemaakt door de inzet van subsidie “burgerschap en diversiteit”.

De subsidie wordt tevens ingezet om leerlingen maatschappelijke stages te laten volgen, zodat ze een goed beeld krijgen van de maatschappij en hun mogelijkheden daarbinnen.

Vrije lesmomenten zijn een belangrijk onderdeel van het omgaan met elkaar. Op de Brink besteden we hier extra aandacht aan d.m.v. het project Brink Actief en door het opleiden van oudere leerlingen als tutor bij het begeleiden van het buitenspelen van jongere leerlingen.

Persoonlijk contact

Elke dag start met een inloop. MT staat bij de toegangsdeuren , leerkrachten bij de groepsdeur. Elke leerling /ouder wordt begroet en “ gezien”.

Leefstijl

Wekelijks wordt in elke groep met inzet van de methode leefstijl structureel aandacht besteed aan sociaal emotionele ontwikkeling en pedagogisch klimaat.

Leerlingen worden zich bewust van de normen en waarden in de maatschappij. Dit leren ze niet op een theoretische manier maar in de praktijk. Samen met klasgenoten doen leerlingen allerlei activiteiten en opdrachten die het besef van ‘goed met elkaar omgaan’ versterken.

Het Leefstijl-programma voor primair onderwijs kent zes thema's die ieder jaar terugkomen. Hoe ouder de kinderen, des te dieper in wordt gegaan op de thema's. Zo wordt er schoolbreed gewerkt en kan iedereen ook op het plein meepraten. De zes Leefstijlthema's voor primair onderwijs zijn:

- ✓ De groep, dat zijn wij! (over sfeer in de groep)
- ✓ Praten en luisteren (over communicatie)
- ✓ Ken je dat gevoel? (over gevoelens)
- ✓ Ik vertrouw op mij (over zelfvertrouwen)
- ✓ Iedereen anders, allemaal gelijk (over diversiteit)
- ✓ Lekker gezond (over gezondheidsvaardigheden)

Taakspel

Het doel van Taakspel is het stimuleren van gewenst gedrag. Het creëren van bewustzijn van regels bij de leerlingen en het gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het handhaven hiervan. Hierdoor kunnen de leerlingen en de leerkracht efficiënter en taakgerichter werken. De leraar of pedagogisch medewerker geeft tijdens het spelen van Taakspel complimenten en negeert ongewenst gedrag. Er ontstaat meer structuur in de klas: de nadruk ligt op het gewenste gedrag en de leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen gedrag. Taakspel wordt gespeeld in groep 1-8. Alle leerkrachten zijn of worden gecertificeerd. Het Mt is opgeleid als interne Taakspelbegeleider. De school beschikt over een borgingsplan.

Play Ground Intervention (PGI, vanuit het Jump In beleid.

De Brink is sinds 2015 'Jump In' school. Een van de onderdelen van Jump In is Playground. Het raamwerk van PGI bestaat uit een fysieke aanpassing van het plein door het creëren van structuur, maar biedt ook een verbetering in "schoolplein time- management" door het beter verdelen van de beschikbare pauzetijd over het aantal kinderen van de school, een meer uitdagend en veelzijdig gebruik van spelmateriaal, het actief betrekken van alle docenten bij het buitenspelen, alsmede een gewaarborgde koppeling met de gymles. Leerlingen van groep 7 volgens een training waarmee zij als tutor het buitenspelen van jongere kinderen kunnen begeleiden.

Seksuele ontwikkeling

Leerlingen in de groepen 7 en 8 komen al in de pubertijd. De veranderingen voor de leerlingen zelf zijn groot en zij snappen niet goed waar er allemaal verandert in hun lichaam waardoor ze zich anders gaan voelen en gedragen. Ook voor hun klas en schoolgenoten worden zij zichtbaar anders. Om de leerlingen zelf inzicht te geven in deze veranderingen bij zichzelf en klasgenoten, doet de school ieder jaar mee aan de 'Week van de Lente Kriebels'. Het is verstandig op een jonge leeftijd dit thema met kinderen te bespreken. Kinderen staan dan nog heel open voor normen en waarden. Seksualiteit is, zeker in de onderbouw, dan nog geen onderwerp waar schaamte omheen hangt en waar kinderen vragen over hebben. Door al op jonge leeftijd te starten raken leerlingen ook vertrouwd met het thema.

- ✓ Ze krijgen hierdoor betrouwbare informatie en vaardigheden mee waar ze later veel aan hebben:

- ✓ Ze durven eerder vragen te stellen over seksualiteit.
- ✓ Ze ontwikkelen normen en waarden.
- ✓ Ze worden weerbaarder.
- ✓ Ze leren respectvol met elkaar om te gaan.

Tijdens deze week wordt ook jaarlijks een ouderbijeenkomst rondom het zelfde thema georganiseerd.

4. Leerling-volg-systeem

ParnasSys

Parnasys is het kinder-volg-programma. Hierin staan alle gegevens van iedere leerling. Naast methode toetsen en CITO uitslagen, worden ook incidenten en leerinterventies hierin beschreven. Het geeft zodoende een 360 Gr plaatje van onze leerlingen. Middels deze gebundelde informatie kan de school zien hoe gedrag, problemen, angsten of rust in de privé sfeer, het leren beïnvloed van ieder individueel kind. *Dit instrument geldt als basis voor individuele interventies, als ook groepsinterventies.*

Hart en ziel

Hart & Ziel is een methode om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te volgen. Met Hart & Ziel worden sociaal-emotionele problemen op tijd gesignaleerd en kunnen kinderen passend begeleid en geholpen worden. De lijsten worden 2 keer per jaar door leerkrachten ingevuld. leerlingen van groep 5-8 vullen dit vanaf schooljaar 2015-2016 ook zelf in.

Sprint

Elk half jaar vult de leerkracht observatielijsten in om de sociaal emotionele ontwikkeling te volgen van leerlingen. Wij gebruiken hiervoor de lijsten van Hart en Ziel vanaf groep 2 t/m groep 8. Uit de 'hart en ziel' lijst kan naar voren komen dat een leerling behoefte heeft aan extra ondersteuning op sociaal emotioneel gebied. De Brink werkt structureel samen met Altra om 'SPRINT'-trainingen aan te bieden aan deze kinderen. Na de Sprinttraining kan waar nodig nog een vervolgadvis gegeven worden. Trainig vindt op school en onder schooltijd plaats.

Vragenlijst sociaal welbevinden Leefstijl

Leerlingen groep 1-8 hebben in schooljaar einde 2015-2016 voor het eerst allemaal een vragenlijst t.a.v. welbevinden en relaties met leerkracht en medeleerlingen ingevuld. De resultaten van vragenlijst zijn beschikbaar op individueel, groep- en schoolniveau. Vanaf schooljaar 20162017 wordt de lijst meegenomen in de groepsbespreking en de gespreksycylus met leerkrachten, zodat er op basis van de gegevens concrete actief ingezet kunnen worden al dat nodig blijkt. De lijst wordt tenminste 1x per schooljaar afgenomen.

Tevredenheidsonderzoek

1x per 2 jaar wordt een tevredenheidsonderzoek afgenomen onder ouders, personeel en leerlingen van gr 6-8. Een deel van dit onderzoek gaat over sociale veiligheid en pedagogisch klimaat. In de bijlage is een deel van het verslag n.a.v. het tevredenheidsonderzoek 2016 opgenomen. Onder het personeel wordt elke 2 jaar vanuit ARBO zorg de RI&E lijst afgenomen. Ook hier komen aanbevelingen t.a.v. sociale en fysieke veiligheid uit naar voren.

5. Zorgaanbod

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- ✓ een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- ✓ herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- ✓ verschil in macht tussen diegene die pest en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. De scheidingslijn tussen beide is soms echter zeer onduidelijk, hierop zijn we met elkaar alert. Niet alleen de bedoeling of het machtsverschil is hierin belangrijk, ook hoe het overkomt en het gevoel wat achter blijft!

We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op onze school een sterk tegenwicht: de klas en school moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een school zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een school met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in. Bijgevoegd treft u het pestprotocol aan.

Het streven is pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen maar dat is helaas niet altijd mogelijk.

Als er zich dus toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na wat er gebeurd is en wie de betrokken partijen zijn. Vindt het pesten in de pauzes plaats dan is de pleinwacht eerste aanspreekpunt. Hij/zij doet melding bij de groepsleerkracht.

De verantwoordelijke volwassene praat met beide partijen indien leerlingen er zelf niet uit komen. Samen worden afspraken gemaakt over vervolg en afhandeling. Bij een herhaling van pestgedrag wordt dit ook met de groep als geheel besproken en worden ouders geïnformeerd. School is eerste verantwoordelijke als het gaat om het afhandelen van conflicten tussen leerlingen onderling. Het is ouders niet toegestaan andermans kinderen rechtstreeks aan te spreken.

Blijkt er een patroon te ontstaan van pestgedrag bij een leerling, of een onwenselijk klimaat in een groep waarbij bijsturing door leerkracht en of ib-er onvoldoende resultaat heeft wordt externe hulp ingeschakeld.

Ook leerlingen die slachtoffer zijn van kwetsend gedrag kunnen extra ondersteund worden.

Vertrouwenspersonen

De Brink beschikt intern over 2 vertrouwenspersonen en een veiligheidsfunctionaris. Extern beschikt ook het bestuur over een vertrouwenspersoon. Contactgegevens zijn opgenomen in de schoolgids.

De vertrouwens personen zijn beschikbaar voor leerlingen, personeel en ouders. Zij bieden een luisterend oor en kunnen algemene signalen aan de directie doorgeven, doorverwijzen naar de juiste hulp of verantwoordelijke en ondersteunen waar nodig.

Ouder Kind Adviseur (OKA)

De Brink beschikt over een ouder-kind-adviseur die meerdere dagen per week op de school aanwezig is. De rol Ouder- en kindadviseur bestaan uit de volgende zaken. Ouders en kinderen kunnen bij de adviseur terecht voor vragen, advies en tips op het gebied van opvoeden en opgroeien.

De Ouder Kind Adviseur op school is in dienst van de Gemeente Amsterdam en lid van het Ouder Kind Team in de wijk. De OKA is de verbinding tussen de school en het OKT. De OKA is voor gemiddeld 8 uur per week beschikbaar voor een school en maakt deel uit van het ondersteuningsteam op school. De OKA is de evenknie van de APO maar dan van de gezinskant. De OKA weet de weg in opvoed/opgroei-ondersteuning en staat in nauw contact met het veld van aanbieders. De OKA heeft bevoegdheden ten aanzien van het activeren van de juiste jeugdhulpverlening.

De OKA heeft een rol bij het maken van een analyse van de hulpvraag van de school en ondersteunen bij het in kaart brengen van de onderwijsbehoefte d.m.v.:

- ✓ deelname aan de leerlingbespreking;
- ✓ deelname aan het ZBO (zorg breedte overleg);
- ✓ het voeren van gesprekken met ouders, leerkracht en/of het kind;
- ✓ observatie in de klas;
- ✓ het inschakelen van experts uit het Ouder Kind Team (jeugdarts, jeugdpsycholoog of jeugdverpleegkundigen).

De OKA kan een uitvoerende rol hebben d.m.v.:

- ✓ het geven van trainingen ter ondersteuning van de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind;
- ✓ het voeren van gesprekken met ouders in het kader van opgroei- en opvoedingsondersteuning;
- ✓ het voeren van gesprekken met het kind in het kader van de sociaal emotionele ontwikkeling.

Verbreed basisaanbod.

Onze leerlingen hebben behoefte aan extra begeleiding bij de ontwikkeling van sociaal emotionele vaardigheden. We zien dit als deel van ons (verbrede basisaanbod).

We beschikken over 2 interne gedragspecialisten. Beide hebben hiervoor een aanvullende opleiding gevolgd en worden regelmatig bijgeschoold. Zij bewaken o.a. de doorgaande lijn in preventieve trainingen van het kabouterhuis, de zelf gegeven rots en water trainingen en de weerbaarheidstraining voor de oudste groepen. Daarnaast begeleiden zij kinderen individueel. Zij zijn voorzitter van het ontwikkelteam gedrag en pedagogisch klimaat.. Vanuit die rol verzorgen zij ook ouder informatiebijeenkomsten. Zij werken nauw samen met de intern begeleiders.'

Rots en Water training

De school heeft twee leerkrachten opgeleid tot rots en water trainers. Zij worden ingezet voor individuele leerling trajecten maar zij werken ook met groepen leerlingen.

Doel van het Rots en Water programma is het vergroten van de communicatie- en sociale vaardigheden en welzijn bij kinderen en jongeren en het voorkomen en/of verminderen van sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting, meeloopgedrag en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Deze doelstelling wordt bereikt door het ondersteunen en bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kind, jongere en jong volwassene (4 - 18+). Daarbij wordt ouderparticipatie gestimuleerd en waar mogelijk getracht de buurt/wijk in dit proces te betrekken.

Breed pedagogisch perspectief

Het Rots & Water programma kan worden beschouwd als een weerbaarheids -programma en anti-pest-programma, maar dan één dat zich onderscheidt van andere programma's door zijn meervoudige doelstelling en het bredere pedagogische perspectief waarbinnen de training van weerbaarheid samen gaat met de ontwikkeling van positieve sociale vaardigheden. Weerbaarheid en sociale vaardigheden, rots en water, worden in balans gepresenteerd en getraind.

Psych fysieke methodiek

Psych fysiek werken betekent dat via een actieve, fysieke invalshoek positieve sociale vaardigheden worden aangeleerd. Al spelenderwijs en via fysieke oefening worden sociale-communicatie-en confrontatievaardigheden aangeleerd. Spel en fysieke oefening worden voortdurend afgewisseld door momenten van zelfreflectie, kringgesprek en gecompleteerd door het maken van verwerkingsopdrachten.

Training “Het Huis”

In het Brede schoolaanbod ontvangen jaarlijks 15 meiden/jongens van 10-11 jaar een weerbaarheidsstraining. De training wordt verzorgd door Stichting Sitara.

“Een aanzienlijk aantal kinderen groeit op in wijken waar zij dagelijks blootgesteld worden aan factoren als armoede, werkeloosheid, schooluitval, uitdagingen op het gebied van leefbaarheid en andere elementen die van negatieve invloed zijn op hun persoonlijke ontwikkeling. Jongeren die onder deze omstandigheden opgroeien lopen een relatief groot risico op aantoonbaar overschrijdend gedrag. HET HUIS is een preventieve aanpak specifiek ontwikkeld voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 8-16 jaar. In de aanpak dat zich richt op het bewustzijn en op verandering van visie van jongeren staan eigenwaarde, eigen verantwoordelijkheid en het leren maken van de juiste keuzes centraal. Het HUIS houdt rekening met de culturele omgeving waarin jongeren opgroeien. Factoren als socialisatie, maar ook de invloed van school, de wijk en de maatschappelijke- en sociaaleconomische positie van jongeren spelen hier een belangrijke rol. HET HUIS heeft een diepere betekenis en wordt daarom als metafoor gebruikt voor onze aanpak. Net als elk huis heeft de aanpak een stevige fundering (identiteit), muren om de boel overeind te houden (normen & waarden) en een dak die zowel mentaal als fysiek bescherming biedt (zelfbeschikking). De methodiek van HET HUIS is gebaseerd op drie pijlers of thema’s. IDENTITEIT (IK): Het fundament, de basis waar alles op rust. De focus ligt op het leren herkennen, erkennen en onderkennen van zelfrespect en menswaarde; NORMEN & WAARDEN (WIJ): De muren, de beschutting, waarin bewustwording van eigen normen en waarden en die van de omgeving worden uitgelicht; ZELFBESCHIKKING (VRAGEN EN KIEZEN): Het dak, hetgeen het huis afmaakt. Pas als de juiste keuzes worden gemaakt op basis van eigenwaarde, met oog voor de omgeving, is de cirkel rond.”(www.sitara.nl)

Incidenteel aanbod

Groepsarrangement: bij een structurele verstoring van het groepsklimaat of betrokkenheid van meerdere kinderen bij pestgedrag dat daardoor door de groep in stad wordt gehouden kan ingezet worden op een groepsarrangement. Schooljaar 2015-2016 heeft groep 7 de training de plezierige klas gevolgd. Voor schooljaar 2016-2017 is er een preventieve training ingepland voor groep 6.

Individueel arrangement.

Vanuit het samenwerkingsverband bestaat de mogelijkheid ambulante begeleiding aan te vragen zowel bij didactische als pedagogische hulpvragen van de leerkrachten. Doel van de begeleiding is het versterken van leerkrachtvaardigheden. Schooljaar 2015-2016 is dit meerdere keren aangevraagd n.a.v. hulpvragen t.a.v. leerkrachten met gedragsproblemen. In een geval heeft dit geleid tot een individueel arrangement voor een leerling.

Multimedia

Regels t.a.v. telefoon gebruik . Om 8.30 uur worden de telefoons in de klas ingenomen en opgeborgen in een doos. De doos gaat achter slot en grendel in de kluis. Om 14.30 worden de telefoons weer uitgedeeld. Wie betraft wordt met een telefoon is hem 1 week kwijt. In dat geval wel ouders informeren! (25-08-2014)

Leerkrachten kunnen telefoon gebruiken als timer, agenda etc. Leerkracht gedrag is een voorbeeld voor de leerlingen. Geen ongevraagde foto's, niet appen, bellen of mailen onder lestijd. Leerlingen kunnen telefoons inzetten bij lesopdrachten met duidelijke opdrachten en kaders. Internet wordt ingezet voor lesgebonden opdrachten. Het spelen van spelletjes is niet toegestaan.

Op dit moment worden de multimedialessen nog incidenteel gegeven. De leerlijn is in ontwikkeling. De school neemt jaarlijks deel aan de week avn de mediawijsheid en geeft dan een week lang lessen rondom dit onderwerp.

Vertrouwenspersoon / veiligheidsfunctionaris

De school beschikt over een vertrouwenspersoon en een veiligheidsfunctionaris.

Veiligheidsfunctionaris: Indra Bishesar

Vertrouwenspersoon: Izairra Pina

7 Tot slot

Onze populatie vormt een weerspiegeling van de wijk waarin de school staat. We zijn trots op de diversiteit van onze leerlingen, het biedt een verrijking voor ons allemaal. . Ontmoeting, samenwerking en respect voor elkaar gaat niet altijd vanzelf maar vraagt aandacht. Niet alle leerlingen en/of ouders zijn in Nederland geboren, waardoor aandacht voor burgerschap en diversiteit extra belangrijk is om aandacht aan te besteden. Volgend schooljaar, 2018-2019 zal de school zich oriënteren op een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschap.

We zien dat een aantal van onze leerlingen in toenemende mate extra ondersteuning nodig heeft op het gebied van gedrag en sociaal emotionele ontwikkeling. Het komt bijv. regelmatig voor dat jonge kinderen erg boos zijn of slechts een beperkt aantal emoties herkennen of laten zien, dat is zorgelijk. De boosheid blijft niet altijd verbaal maar kan ook fysiek geuit worden. Dit vraagt structureel extra (preventieve en curatieve) aandacht. Onze leerkrachten dienen extra bekwaam te zijn in het voeren van gesprekken, het ondersteunen van leerlingen en het reguleren van “ moeilijk ” gedrag.

Wij richten ons ook gericht op een sterkere verbinding met het voortgezet onderwijs. Vanaf dit schooljaar loopt er vanaf april een pilot samen met de OSB om deze overgang te versterken.

Ter ondersteuning van het team kent de school daartoe al een uitgebreide schil van jeugdhulpverlening met de OKA als spil.

8 Beleidsvoornemens 20172018

- ✓ Uitvoer borgingsplan Taakspel- nascholing nieuwe collega's
- ✓ Herimplementatie Leefstijl (mede ivm nieuwe collega's)
- ✓ Leerlingvragenlijst maakt deel uit van groepsbesprekingen en gesprekscyclus leerkrachten
- ✓ Opvoedkundige bijeenkomsten ouderconsulent- ouder kindadviseur
- ✓ Ouderbijeenkomsten gekoppeld aan de groepstrainingen sociaal emotionele ontwikkeling. Terugrapportage individueel naar ouders na afloop met vervolgadvisen waar nodig.
- ✓ Opleiden 2^e collega als gedragsspecialist en rots en water trainer (3^e collega).
- ✓ Rots en watertraining voor zorgleerlingen naast bestaand Sprint aanbod
- ✓ Weerbaarheidstraining jongens en meiden groep 6-7
- ✓ Project preventie crimineel gedrag met politie en ex crimineel inclusief bezoek rechtbank en ouderavond "EPJO"
- ✓ Week van de mediawijsheid
- ✓ Aanpak " stichting Leerkracht"
  - leerlingbord in gr 5-8 met doelen en acties
  - Gezamenlijke dagopening per groep met smiles
  - Leerlingraad en leerlingarena
- ✓ Individuele arrangementen gedrag aangevraagd bij SWV
- ✓ Week 5 zomervakantie – studiedag gedrag , voorbereiden jaarstart / groepsvorming

Bijlagen

1. Pestprotocol
2. Protocol Grensoverschrijdend Gedrag van Kinderen
3. Schorsing en verwijdering
4. Schoolregels
5. Enquête welbevinden leerlingen juni 2017(vragenlijst Leefstijl en Hart & Ziel)

Bijlage 1 *Pestprotocol*

Pesten

Pesten is het gedrag dat min of meer bewust gericht is op één of meer kinderen en dat tot doel en gevolg heeft, dat degene die gepest wordt, zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen of buitengesloten voelt.

Doel pestprotocol:

- Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Hoe ga je om met pesten op school?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Voorwaarden

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig.

De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Er is voor de school een vertrouwenspersoon aangesteld. Deze persoon verdiept zich in de problematiek van het pesten d.m.v. cursussen en het lezen van artikelen.

Het probleem dat pesten heet.

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool. Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- ✓ altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- ✓ zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- ✓ een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- ✓ briefjes doorgeven/sms
- ✓ beledigen
- ✓ opmerkingen maken over kleding
- ✓ isoleren
- ✓ buiten school opwachten, slaan of schoppen
- ✓ op weg naar huis achterna rijden
- ✓ naar het huis van het slachtoffer gaan
- ✓ bezittingen afpakken
- ✓ schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- ✓ somatische klachten

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoe willen wij met pesten omgaan?

Op school willen we regelmatig een onderwerp in de kring aan de orde stellen. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspellen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

1. Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.
2. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de groep 1 leren we de kinderen: Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.
3. Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Ouders, leerkrachten en directie lossen het probleem in overleg op.

Regels die in alle groepen gelden

- ✓ Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden
- ✓ Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- ✓ We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
- ✓ Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander).
Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- ✓ Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- ✓ Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.

- ✓ Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.
Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten !
- ✓ Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- ✓ Uitlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- ✓ Niet aan spullen van een ander zitten
- ✓ Luisteren naar elkaar
- ✓ Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden
- ✓ Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op school .
- ✓ Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- ✓ Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten maken we weer een nieuwe start.

Deze regels gelden op school en daarbuiten en hangen op een goed zichtbare plaats in de school en in de klas.

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Aanpak ruzies in 4 stappen.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

1. Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.
2. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).
3. Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de naam van de ruziemaker/ pester in het journaalblad genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders

proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten: In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden). En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste. De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

fase 1:

- ✓ -Time-out op een vast afgesproken plaats (op het plein)
- ✓ -Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- ✓ Een schriftelijke opdracht (b.v. stelopdracht met de 5 W's) over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- ✓ -Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- ✓ -Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de 'Dit-kan-niet' map en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.(b.v. met een pestprogramma en/of een pestcontract)

fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Onderwijsbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere locatie behoort tot de mogelijkheden.

fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Van alle fases dient een goede schriftelijke verslaglegging bijgehouden te worden, die ook in de zorgmap terug te vinden is.

Begeleiding van het gepeste kind.

- ✓ Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest. Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien datje op een andere manier kunt reageren.
- ✓ Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
- ✓ Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- ✓ Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- ✓ Sterke kanten van de leerling benadrukken
- ✓ Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- ✓ Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- ✓ Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken!, pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling). Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.

- ✓ Excuses aan laten bieden
- ✓ In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- ✓ Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest — belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- ✓ Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.

Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? Geven van een brochure met tips voor thuis. Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn. Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ✓ Een problematische thuissituatie
- ✓ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- ✓ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ✓ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- ✓ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Adviezen aan ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.

Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.

Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.

Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelf respect vergroot worden of weer terug komen.

Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.

Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

Neem het probleem van uw kind serieus.

Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.

Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.

Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.

Besteed extra aandacht aan uw kind.

Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.

Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.

Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

Neem de ouders van het gepeste kind serieus.

Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.

Geef zelf het goede voorbeeld. Leer uw kind voor anderen op te komen. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage 2 Protocol Grensoverschrijdend Gedrag van Kinderen

Protocol Grensoverschrijdend Gedrag van Kinderen

A. Ernstig grensoverschrijdend gedrag.

Omschrijving	Naar wie	Actie	Door wie / doel
Bedreiging / geweld (sexuele intimidatie) Vandalisme, Grove belediging, Aanhoudend pesten. en alle vergrijpen, die in principe onder het strafrecht vallen.	Kinderen Leerkrachten Onderwijs- ondersteuners Hulp-Ouders bezoekers	Deze situaties worden direct gemeld aan de directie. Ouders worden door de (overblijf)-leerkracht, onderwijsondersteuner, direct in kennis gesteld van het gebeurde en op de hoogte gebracht van de te treffen maatregelen. Eventueel met ondersteuning van de directie. Schorsing is een uiterste mogelijkheid.	Leerkracht Directielid Onderwijsondersteuner Ouder. verzorger Ongewenst gedrag beëindigen gedrag veranderen / corrigeren

B. Grensoverschrijdend gedrag

Omschrijving	Naar wie	Actiepunten	Door wie / doel
Vernieling, Dreigen anderen in woord en/of gebaar intimideren (slaan, schoppen, vechten opzettelijk pijn doen, spugen), beledigen, schelden. (ook in een niet	Kinderen Leerkrachten Onderwijs- ondersteuners Hulp-Ouders bezoekers		Leerkracht Directielid Onderwijsondersteuner Ouder. Verzorger Ongewenst gedrag

Nederlandse taal) Het aanhoudend negeren van regels en afspraken. Pesten.		Zie hieronder onder B 1-5	beëindigen Time-out. gedrag veranderen / corrigeren
---	--	---------------------------	---

B. Actie – te nemen maatregelen / stappenschema

B1 Naar een andere klas.

Plaatsen van de leerling op een rustige plek in de klas / isoleren, heeft niet geholpen.

Leerkracht en kind hebben even een time-out nodig om weer een normaal gesprek te kunnen voeren / om erger te voorkomen.

De leerling wordt met zinvolle opdrachten, werk, enig schrijfgerei en korte uitleg bij een onderwijsgevende collega gebracht. Liefst in een parallelgroep.

Wanneer een kind grensoverschrijdend gedrag vertoont onder de hoede van een onderwijsassistent of onderwijsondersteuner wendt deze zich zo spoedig mogelijk met het kind tot de verantwoordelijke leerkracht, die de maatregel bepaalt.

Werkt de leerling hier niet aan mee, dan wordt hulp ingeroepen van een andere collega of een directielid.

De leerkracht blijft in de groep en stuurt een leerling met een mondelinge of schriftelijke boodschap.

Duur van de maatregel

In groep 1/2 geldt de plaatsing voor een half uur. De leerling doet mee met de activiteit in de andere groep.

In de overige groepen geldt de plaatsing voor de rest van het dagdeel.

De “ontvangende leerkracht” heeft een neutrale houding t.o.v. de leerling en spreekt geen oordeel uit. Hij is nl. geen onderdeel van het probleem. Hij/ zij houdt geen eigen gesprek, verleent geen voorrechten.

Voordat de leerling wordt teruggeplaatst in de groep gaat de leerkracht in gesprek met de leerling en zal deze moeten analyseren waar de oorzaak van dit probleemgedrag ligt.

De leerkracht stelt met het kind een verbeteringsplan op. Laat ook de leerling zelf ideeën hiervoor aandragen.

Dit plan kan schriftelijk worden vastgelegd.

Collegiale consultatie (parallel, bouw, i.b.-er, mental coach) om suggesties te krijgen voor verdere aanpak wordt hier zeer aanbevolen. Als maatregel kan ook het opstellen van een gedragscontract overwogen worden – (in overleg met de directie)

B2. De 1^e twee keer zijn er voor de leerling geen verdere consequenties verbonden aan bovenstaande maatregel.

Wel is het doel dat de leerkracht samen met de leerling reflecteert op het probleemgedrag, _____ het verbeterplan opstelt en bewaakt.

Het inschakelen van de ouders is de eerste twee keer ter beoordeling aan de leerkracht.

De leerkracht registreert dit soort gevallen in zijn klassenadministratie / het leerlingdossier zie B5.

B3. De leerling wordt voor de derde keer in een andere groep geplaatst.

De leerkracht neemt nu verplicht contact op met de ouder(s) / verzorger(s), bespreekt met hen het probleem en vraagt wat hun bijdrage kan zijn in de oplossing.

B4. De vierde keer wordt er door de leerkracht contact opgenomen met de directie.

Afhankelijk van de ernst van de situatie kan het volgende besloten worden:

Er is meer informatie noodzakelijk om het probleem in kaart te brengen.

Te denken valt aan observaties binnen de groep door de i.b.-er,

inschakelen schoolmaatschappelijk werkster, consultatie bij ABC, etc.

- Er wordt in overleg met leerkracht, “opvangcollega” en leerling een tijdelijke uit de groep plaatsing gerealiseerd voor meerdere dagen.

B5. Van elke stap wordt door de leerkracht een notitie gemaakt en opgenomen in het leerling-dossier

Van de gesprekken die plaatsvinden tussen directie en ouders, tussen directie en kinderen wordt een apart dossier bijgehouden dat altijd aanwezig is in de kamer van de directeur. Relevante zaken worden ook doorgegeven aan de leerkracht en opgenomen in het leerling-dossier.

Dit protocol geldt voor leerlingen, leerkrachten, stagiaires, en onderwijsondersteuners en hulpouders. Overblijfbegeleiders krijgen een eigen versie van dit protocol.

Bijlage 3 Schorsing en verwijdering

Schorsing en verwijdering (overgenomen uit schoolgids)

Schorsing is een ordemaatregel, waardoor een leerling tijdelijk de toegang tot de school wordt ontzegd. De directeur is bevoegd tot schorsen van een leerling. De directeur informeert de ouders van het geschorste kind mondeling en schriftelijk omtrent een voorgenomen schorsing. Een kopie van deze schorsing gaat naar de leerplichtambtenaar. Bij schorsing van meer dan een halve dag worden bestuur en inspectie geïnformeerd. Ouders kunnen tegen deze schorsing in beroep gaan.

Schorsing is een zeer uitzonderlijke maatregel. Er kan sprake zijn van een schorsing als er sprake is van zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag dat de veiligheid van de leerling, medeleerlingen of personeel in gevaar brengt of als er sprake is van dusdanig orde versturend gedrag dat het leerproces van de gehele groep structureel verstoord dreigt te worden.

In het gedragsprotocol van de school staan lichtere maatregelen waaronder een time out in een andere groep beschreven.

Na een schorsing wordt in overleg met de interne begeleiding, ouders, de OKA, leerkracht en leerling bekeken hoe een herhaling van deze situatie het best voorkomen kan worden.

Mocht op termijn blijken dat ondanks planmatig en intensief ingezette hulp en nauw overleg met alle betrokkenen het gedrag niet verbetert dan kan een leerling verwijderd worden.

Verwijdering

Verwijderen is het definitief uitschrijven van een leerling van de school. Het bestuur is bevoegd een leerling te verwijderen. De directeur overlegt omtrent het voornemen tot verwijdering namens het bestuur met de ouders. Er wordt dan gesproken van de inzet van de zgn. "noodprocedure". Deze procedure wordt tevens bij het samenwerkingsverband aangemeld.

De ouders kunnen hun standpunt hier ook duidelijk maken. Van dit overleg wordt een verslag gemaakt. De directeur kan het bestuur schriftelijk, gemotiveerd en gedocumenteerd verzoeken om te besluiten tot verwijdering van een leerling als het hiervoor genoemde overleg is gevoerd. Het bestuur besluit tot verwijdering niet eerder dan nadat de directeur en betrokken groepsleerkracht zijn gehoord. Het horen van de groepsleerkracht geschiedt namens het bestuur door de directeur. Het bestuur doet de ouders schriftelijk mededeling van het (voorgenomen) besluit tot verwijdering. Daadwerkelijke verwijdering vindt niet eerder plaats dan nadat is voorzien in de opvang van de leerling op een andere school onmiddellijk na de verwijdering. Een leerling kan pas definitief verwijderd worden wanneer een andere school zich bereid heeft verklaard de betrokken leerling op te nemen. De directeur is bevoegd de leerling te schorsen voor de tijd die nodig is om in de opvang van de leerling na verwijdering te voorzien. De ouders kunnen bezwaar aantekenen tegen de verwijdering binnen 6 weken na dagtekening van het besluit tot verwijderen. Maken zij binnen 6 weken geen bezwaar dan is het verwijderingsbesluit vanaf dat moment onherroepelijk. Maken zij bezwaar, dan dient het bestuur binnen 4 weken een beslissing te nemen op het bezwaarschrift.

Alvorens deze beslissing te nemen, moeten de ouders nogmaals worden gehoord. Tevens dient met de inspecteur en desgewenst met andere deskundigen overleg plaats te vinden. Het bestuur kan de directeur opdragen bedoelde gesprekken te organiseren. De ouders kunnen zowel tijdens de bezwaarfase, als in de daaropvolgende beroepsfase de rechter inschakelen. Tijdens de bezwaarfase kunnen ouders een kort geding aanspannen, waarin zij vragen het bestuur te verbieden tot verwijdering over te gaan. Dit kort

geding kan worden voorkomen door bij de uitreiking of toezending van de beslissing tot verwijdering aan te geven dat de leerling de bezwaarfase op school kan afwachten. Ouders kunnen ook de rechter inschakelen in de beroepsfase, als de beslissing op het bezwaarschrift inhoudt dat de leerling van school verwijderd wordt.

Bezwaarprocedure

In het kader van passend onderwijs is er een Geschillencommissie Toelating en Verwijdering ingevoerd. Aan deze commissie kunnen door ouders geschillen worden voorgelegd over:

- de aanmelding/toelating van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben,
- de verwijdering van leerlingen,
- de vaststelling/wijziging van het ontwikkelingsperspectief voor een leerling.

De contactgegevens zijn:

Geschillencommissie passend onderwijs
Postbus 85191
3508 AD Utrecht
e-mail: info@onderwijsgeschillen.nl

Een brochure voor scholen/besturen en een brochure voor ouders is te downloaden op <http://www.onderwijsgeschillen.nl/passend-onderwijs/geschillencommissie-passend-onderwijs/>

Deze brochures geven informatie over de te nemen stappen en het tijdpad.

Met de invoering van de Geschillencommissie wil de overheid bereiken dat er voldoende rechtsbescherming wordt geboden bij geschillen. Naar verwachting zal er bij een geschil tussen de ouders en de school of het samenwerkingsverband snel zekerheid zijn over het onderwijs aan een leerling die extra ondersteuning nodig heeft. Het zal tevens tot uitspraken leiden die landelijk duidelijkheid geven over de invulling en uitvoering van passend onderwijs.

Bijlage 4 Schoolregels

Algemene regel: Wij komen niet aan elkaar!

Op het plein lopen we naast de fiets en plaatsen hem in het fietsenrek.

Bij binnenkomst:

- Zetten we onze mobiel uit en doen we onze pet af.
- Hangen we onze jas aan een haakje aan de kapstok.
- Lopen we naar de klas.
- Praten we zachtjes in de gang en hal.
- Groeten we bij binnenkomst en geven een hand.
- Gaan we zitten op onze plaats.

Gedurende de schooldag:

- Tonen we respect naar elkaar, zowel naar volwassenen als naar medeleerlingen.
- Respecteren wij andere culturen en denkbeelden.
- Gaan we netjes om met de materialen.
- Gebruiken we onze tijd zo goed mogelijk om zoveel mogelijk nieuwe dingen te leren.
- Houden we ons aan de regels van het zelfstandig werken.
- Kunnen we zelf een probleem oplossen door hier over te praten.
Indien nodig vragen we hierbij hulp aan een volwassene.
- Wordt er alleen in hoge nood tijdens de instructie gebruik gemaakt van het toilet.
- Wordt er bij het in- en uitgaan van de groep een stop gemaakt bij de tussendeur.

Tijdens het buitenspelen:

- Leerlingen blijven gedurende de pauze niet voor straf binnen tenzij in zeer uitzonderlijke gevallen, als straf voor een overtreding in een vorige pauze en altijd onder toezicht.. Binnen blijven omdat een groep onrustig is geweest is niet toegestaan als straf.
- Voetballen we alleen op dat deel van het plein waar de voetbaldoelen staan.

- Wordt de bal aangespeeld op maximaal kniehoogte.
- Worden de doeltjes vrijgehouden voor het voetballen.
- Wordt de bal door een toezichhouder aan het einde van de pauze opgehaald als de bal over het hek gaat.
- Worden ballen die op het dak terechtkomen op vrijdag van het dak afgehaald. Ze kunnen om 14.30u. worden opgehaald.
- Spelen we op het plein tot de rode lijn bij b.s. De Mobiel.
- Houden we afstand van de ramen van de kantoren en klassen waar les wordt gegeven.
- Gaan we zittend van de glijbaan en geven medeleerlingen de ruimte.
- Worden de kasten gebruikt voor balspellen.
- Duwen en trekken we niet. (Houd handen en voeten bij jezelf. (21-11-13)
- Toiletgebruik is voor of na het buitenspelen.
- Gaan de leerlingen samen met de leerkracht naar binnen en naar buiten.

Bij het uitgaan van de school:

- Zetten we onze stoel op tafel (groep 3 t/m 8)
- In de groepen 1 t/m 4 wachten we bij de buitendeur bij de juf totdat we worden opgehaald door onze ouder/verzorger.
- In de groepen 5 t/m 8 worden we door de leerkracht naar de buitendeur gebracht.
- Groeten we bij vertrek en geven een hand.

Bijlage 5 Enquête welbevinden leerlingen juni 2017(vragenlijst Leefstijl)

Leefstijl
Sociaal-Emotionele
Vaardigheden

OSB de Brink 2016-2017

Document samengesteld door Annemiek de Droog en Leontine Helleman
Februari 2018 Amsterdam.

Inleiding.

In de maand juli 2017, hebben alle leerkrachten de vragenlijst 'Sociale kaart van de klas' afgenomen. Het doel is om in kaart te brengen hoe de kinderen de klas ervaren en of zij zich veilig voelen in de klas.

Kinderen kunnen zich groter voordoen dan ze zijn, of juist heel stoer en laten niet altijd zien wat er werkelijk in ze om gaat. Hierom heeft de leerkracht de ingevulde formulieren bekeken en een kort verslag gemaakt of het overeenkomt met wat zij zien in de groep.

De school zet komend schooljaar steviger in op het pedagogisch klimaat en het gevoel van veiligheid van de leerlingen. We hebben de ambitie hierin een grote sprong te maken en de 'sociale kaart van de klas' zullen we inzetten als een evaluatie / feedback tool.

In dit verslag presenteren we de gegevens van het schooljaar 2016 – 2017, in cijfers.

Afnemen van de vragenlijst leerlingen groep ½.

Wijze van afnemen: Individueel. Voorgelezen en de leerlingen wijst een smiley's aan of geeft verbaal antwoord. Van te voren de smiley's besproken en inge oefend.

Afgenomen door: Stagair ROC Welzijn.

Specifieke zaken die van invloed waren op de scores bij de kleuters.

- Hulp vragen of geven wordt soms geassocieerd met vallen dus met pijn. Als je vraagt hoe ze zich voelen wordt het ook soms geassocieerd met 'ziek zijn'.
- Een paar jonge leerlingen beoordelen school als niet leuk, omdat ze graag naar huis gaan, naar mama.
- Een aantal van de groep 0 leerlingen hebben niet meegedaan, ze bleken na een paar vragen te jong.
- Negatief antwoord op 3 'kinderen op school' is een aantal keer zo ingevuld omdat ze hen dan missen.
- Negatief antwoord bij vraag 4, als ik vrij ben, omdat ze dan ook de school missen.

**Planning
gecertificeerde leerkrachten**
taakspel
2016/2017

Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mrt.	Apr.	Mei.	Jun.
Studie dag	Borging. Iedereen invoeringsfase.	Klassenconsultaties. Invoeringsfase.	Borging Uitbreidingsfase.	Uitbreidings Fase.	Klassenconsultaties. uitbreidings-fase.	Klassenconsultaties. uitbreidings-fase.	Borging. Generalisatie-fase.	Generalisatie-fase.	Klassenconsultaties.	Eval.

**Planning
nieuwe leerkrachten**
taakspel
2016/2017

Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mrt.	Apr.	Mei.	Jun.
Studie dag	Begeleiding invoeringsfase.	Klassenconsultaties. Invoeringsfase.	Begeleiding uitbreidingsfase.	Uitbreidings Fase.	Klassenconsultaties. uitbreidings-fase.	Klassenconsultaties. uitbreidings-fase.	Begeleiding Generalisatie-fase.	Generalisatie-fase.	Klassenconsultaties.	Eval.